

Bevarandeplan för Natura 2000-området Lyngby SE0420234

Lyngby, Foto: Maria Sandell. Foto sandnejlika: Gabrielle Rosquist

Grunduppgifter om Lyngby

Län: Skåne
Kommun: Kristianstad
Läge: Strax nordost om Everöd
Markägare: Kristianstads kommun
Areal: 4,6 hektar
Skyddsform: Saknas
Bakgrund: pSCI beslutat av Regeringen 1998-01.
SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12.
SAC fastställt av Regeringen 2011-03.
Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne län 2016-12-16
respektive 2016-12-30.
Reviderad: 2016-11.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992. Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

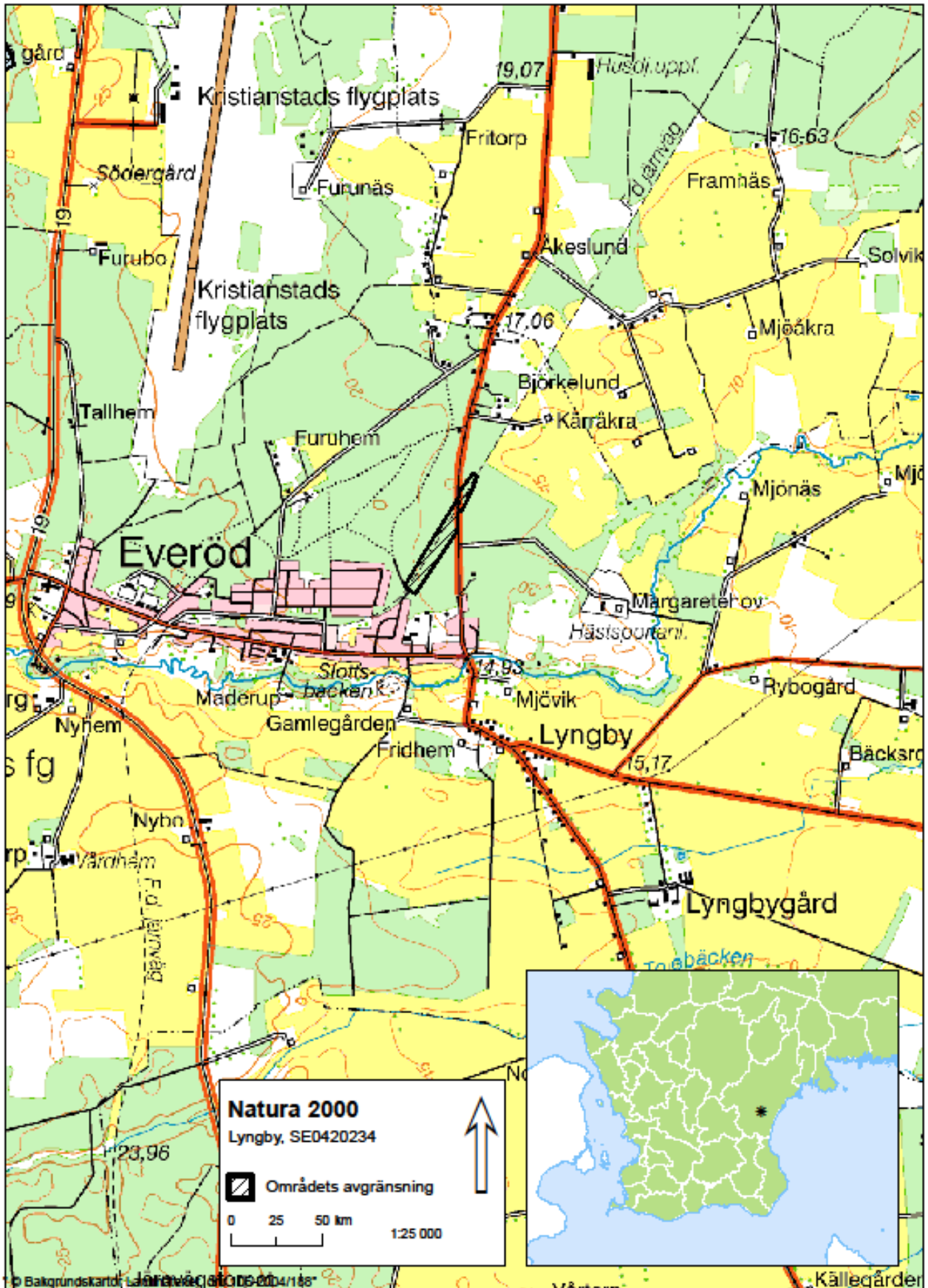
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	8
Areal naturtyper	9
Ekologiska strukturer och funktioner	9
Typiska arter för naturtyperna.....	10
Natura 2000-arter.....	10
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	11
Naturtyper	11
Natura 2000 – arter.....	12
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GYNNNSAM BEVARANDESTATUS	12
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	13
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	13
<i>Skydd och regleringar</i>	14
Bevarandeåtgärder.....	14
<i>Restaureringsåtgärder</i>	14
<i>Löpande skötsel</i>	15
<i>Prioriterade åtgärder</i>	15
Uppföljning	16
REFERENSER.....	16
BILAGOR.....	16
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	17
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	18
Bilaga 3, Övriga upplysningar och skyddsintressen för Lyngby.....	19
Bilaga 4, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	20
Bilaga 5, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	21

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Lyngby ligger strax nordost om Everöd i Kristianstads kommun. Lokalen är lång och utdragen, och följer den gamla järnvägsbanvall som finns på platsen. Järnvägssträckan är sedan länge nerlagd, och banvallen är numera ombyggd till en cykelled. En väg delar området i en mindre nordlig del (~1/3 av områdets yta), och en större sydlig del (~2/3 av områdets yta). Den norra delen är i bättre skick än den södra med fler naturtyper och bättre bevarandestatusar. I den norra delen finns sandstäpp, kalkgräsmarker och silikatgräsmarker, medan det i den större södra delen främst finns icke-naturtyper med undantag av ett sandstääpsfält. Större delen av Lyngby är öppna marker, men det finns även en del skog som inte är klassad som naturtyp. Lyngby är en av få sandstääpslokaler i landet. På grund av att området går längs med en gammal banvall, så består hävdhistoriken främst av slätter längs med banvallen, och inte bete. En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Den vegetation som finns på områdets öppna marker tyder på att miljön är tydligt kulturpåverkad. Det är den del av området som finns norr om vägen som är mest intressant, och framträdande växter på platsen är bland annat tofsäxing, sandsvingel, liten sandlilja, fältsippa, grådådra och grusviva. Sandnejlika och luktvädd hör till några av områdets rariteter. Även mossfloran är rik på platsen, och du kan framför allt hitta kalkkrävande och torktåliga arter. Glädjande nog kan du också hitta ett förvånansvärt stort antal rödlistade insekter, främst dagfjärilar, svärmare och malar, på lokalen.

Platsen är tätortsnära, och mycket folk rör sig i området pga. den cykelled som finns på platsen. Området är en del av Kristianstads vattenrikes biosfärsområde. Övriga upplysningar och skyddsintressen för Lyngby hittar du i bilaga 3 i slutet av denna bevarandeplan.

Järnvägen som tidigare gick genom området byggdes 1901, och lades ner 1947. Under tiden järnvägen fanns på platsen hävdades området runt rälsen för att hindra igenväxning och minska brandrisken, och det är antagligen detta som har gjort att platsen har utvecklats de värden som finns där idag.

Under hela 1900-talet såg områdets utformning i princip ut exakt som det gör idag med öppen mark runt järnvägen omgiven av tallskog, även om det på flygbilder från 1940-talet syns att de öppna markerna hade mer blottad sand under tiden järnvägen var aktiv än vad de har idag.

Det är först på kartmaterial från 1800-talet och tidigare som det syns en tydlig skillnad på platsen. På Generalstabskartan från 1862 finns inte järnvägen än, och området är uteslutande bevuxet med tall. Det finns redan vid den här tiden väldigt mycket tall i närområdet. På den skånska rekognosceringskartan från 1812-20 är platsen också bevuxen med tall, men väster om området finns vid denna tid ännu ingen skog, och det är uppenbart att landskapet var väldigt öppet och sandigt med väldigt lite vegetation. Samma landskap och vegetation finns även på den gamla Buhrmans karta från 1684.

I Campbells beskrivning över 1700-talets skånska bygder är området klassificerat som en ris-/mellanbygd. Historiskt sett har ris- och mellanbygder präglats av boskapsskötsel, och de natur- och kulturvärden som idag finns i dessa bygder är ofta knutna till resterna av det gamla kulturlandskapet med mycket bete.

Områdets berggrund består av kalk- och sandsten, och områdets jordart är postglacial sand.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök under växtsäsongen år 2009.

Tabell 1. Lyngby naturtyper med arealer 2009 och Natura 2000-arter. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
*6120, Sandstäpp♦	0,49	0,53	1,02
6210, Kalkgräsmarker nedanför trädgränsen		0,025	0,025
*6270, Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen	0,087		0,087
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
Total areal naturtyper		1,13	
♦Ej ännu av Regeringen beslutad areal då naturtypen 6120 ändrats pga karteringsfel.			
Total områdesareal		4,6	
Arter	Bevarandestatus		
Sandnejlika (<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i> , 1954)	Fullgod		

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Motivering till Natura 2000-klassning: Lyngby är ett Natura 2000-område som har värdefulla torra sandstäpper med många ovanliga och värdefulla arter kopplade till dessa.

Bevarandesyftet med Natura 2000- området Lyngby är att bevara naturtyperna sandstäpp (6120), kalkgräsmarker (6210) och silikatgräsmarker (6270) i gynnsam bevarandestatus. Naturtypen sandstäpp (6120) och naturtypen silikatgräsmarker (6270) är prioriterade naturtyper i området. Sandstäpp (6120) är en särskild naturtyp som är väldigt ovanlig och starkt hotad i Sverige. För arten sandnejlika är bevarandesyftet att arten ska ha en gynnsam bevarandestatus.

Bevarandemål

I naturtypen sandstäpp (6120) får ingen vedartad igenväxningsvegetation förekomma, men enstaka buskar och träd av inhemska arter får lämnas kvar. Det ska finnas störning av markytan så att bar sand blottas som luckor i markvegetationen. Gärna får det finnas tillräckligt med fri sand så att sanden till viss mån kan transporteras med, och eroderas av, vinden. Det är viktigt att bevara arterna tofsäxing och sandnejlika vars förekomst skiljer sandstäpp från naturtyperna grå dyner (2130) och grässandhedar (2330).

För kalkgräsmarker (6210) och silikatgräsmarker (6270) i den norra delen av Lyngby skulle bete i normalfallet vara viktigt för att hålla igenväxningsvegetationen borta, men eftersom bete antagligen är opraktiskt på platsen pga att området är så litet, är slåtter en rimligare hävdmetod. Alternativt kan bete ändå finnas på platsen om sambete med omkringliggande skogområden sker. På vissa ytor kan bränning som restaureringsåtgärd vara ett alternativ. En liten täckningsgrad av träd och buskar kan accepteras. Markvegetationen ska vara tydligt hävdpräglad. En för naturtyperna naturlig artsammansättning ska finnas för varje naturtyp. Alla former av gödning eller tillförsel av näring ska undvikas, bland annat näringspåverkan från betande djur (om beteshävd mot förmodan ändå skulle förekomma på platsen). Hydrologiska förhållanden ska vara ostörda. Eftersom områdets enda Natura 2000-art, sandnejlika, är knuten till just sandstäpp, så är denna naturtyp extra viktig att prioritera över de andra naturtyperna. Sandblottor och omrörning för att få fram kalk är extra viktigt för artens fortlevnad i sandstämpan.

Besökare på platsen i samband med friluftsliv och rekreation uppmuntras eftersom det också skapar behövlig omrörning i markskiktet, speciellt i sandställen.

Målen för naturtypernas arealer finns under rubriken Målindikatorer.

Målindikatorer

För Lyngby innebär detta följande målindikatorer:

Areal naturtyper

- Naturtypen sandställe (6120) ska ha en utbredning på minst 1,02 hektar, och tillåts att utöka sin areal på bekostnad av det som idag är icke naturtyper.
- Naturtypen kalkgräsmarker (6210) ska ha en utbredning på minst 0,025 hektar.
- Naturtypen silikatgräsmarker (6270) ska ha en utbredning på minst 0,087 hektar.

Ekologiska strukturer och funktioner

**Sandställe (6120)*

- Sandstället får inte ha något busk- eller trädskikt, mark-pH och buffertförmåga ska vara tillräckligt hög för att tillåta etablering av de typiska sandställesarterna (buffertvärdet bör vara minst 5 % CaCO₃, pH bör vara minst 7).
- Sandstället har sandblottor på minst 10 % av provrutornas yta och negativa indikatorarter (hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, rotfibbla, monke samt knylhavre) förekommer med <5% frekvens i provrutorna.
- Täckningen av träd och buskar bör inte överstiga 10 %.
- Minst 10 % av naturtypens utbredning ska vara sandblottor.

Kalkgräsmarker (6210)

- Vegetationen ska bestå av lågvuxna, hävdgynnade arter, typiska för kalkgräsmarker.
- Träd- och buskskikt skall dock som regel inte förekomma på kalkgräsmarker, men redan förekommande äldre, solitära träd och buskar ska få vara kvar.
- Täckningsgraden av träd och buskar får inte överstiga 30 %.

**Silikatgräsmarker (6270)*

- För silikatgräsmarkerna (6270) skall träd- och buskskikt inte täcka mer än 25 % av arealen.

Typiska arter för naturtyperna

**Sandstäpp (6120)*

Det ska finnas minst 4 typiska arter i genomsnitt per provyta. För sandstäpp finns följande typiska arter inom området: grusbräcka, grusviva, grådådra, harmynta, sandnejlika, sandsvingel, sandtimotej, sandvedel och tofsäxing.

Kalkgräsmarker (6210)

Det ska finnas minst 4 typiska arter i genomsnitt per provyta. För kalkgräsmarkerna finns följande typiska arter inom området: axveronika, fältsippa, fältvädd, grusviva, harmynta, hedpärlemorfjäril, liten bastardsvärmare, mindre blåvinge, rödkämpar, slåttergräsfjäril, småfingerört, solvända, sommarfibbla, väpplingblåvinge och ängshavre.

**Silikatgräsmarker (6270)*

Det ska finnas minst 4 typiska arter i genomsnitt per provyta. För silikatgräsmarkerna finns följande typiska arter inom området: backtimjan, bockrot, bredbrämad bastardsvärmare, darrgräs, hedpärlemorfjäril, klubbspröad bastardsvärmare, liten bastardsvärmare, rödkämpar, slåttergräsfjäril, solvända, sommarfibbla, violettekantad guldvinge, vitfläckig guldvinge och ängspärlemorfjäril.

Natura 2000-arter

Sandnejlika (1954)

- Sandnejlikan (1954) ska bibehålla eller utöka sin nuvarande utbredning i området. Arten ska ha en fullgod bevarandestatus. Eftersom arten är starkt knuten till naturtypen sandstäpp (6120), så ska naturtypen bevaras och utöka sin areal för att gynna populationen av sandnejlika.
- Det får inte finnas mindre än 400 individer av sandnejlika i Lyngby, och antalet ska öka.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

**Sandstäpp (6120)*

Sandstäpp är en prioriterad naturtyp som hyser den prioriterade arten sandnejlika, som är en karaktärsart för den sydöstsånska, kalkrika sandställen. I Sverige finns naturtypen uteslutande i Skåne och på Öland, och Skåne har därför ett särskilt ansvar att bevara naturtypen. Både naturtypen och arten kräver en ganska intensiv hävd som inte finns i området idag. Sandställen har skapats av en ständig markomrörning, en markanvändning som troligen var vanlig i det äldre jordbrukslandskapet med ambulerande åkerbruk och intensiv beteshävd.

I Lyngby är sandställen den största naturtypen som finns i området, även om det bara rör sig om 1,02 hektar. Sandställen hittas på båda sidor om cykelleden i den södra och norra delen av området. Naturtypen har en rik fåltflora med många typiska arter och många insekter, men en långsam invandring av knylhavre tyder på att hävden antagligen är lite för svag. De typiska arterna för naturtypen som finns i området är: grusbräcka, grusviva, grådådra, harmynta, sandnejlika, sandsvingel, sandtimotej, sandvedel och tofsäxing. Mycket av naturtypen har en fullgod bevarandestatus, men strax över hälften av naturtypen har för lite hävd och är därför utsatt för igenväxning, vilket ger dessa delar en icke-fullgod bevarandestatus.

Kalkgräsmarker (6210)

Kalkgräsmarken har med sin areal på ynka 0,025 hektar en ytterst liten utbredning i området. Naturtypen ligger uteslutande i den nordligaste delen av platsen, och gränsar till Natura 2000-områdets yttergräns. På grund av att naturtypen är så liten finns inte många fynd av rödlistade arter på platsen, men överlag har naturtypen många typiska arter i området. Dessa typiska arter är axveronika, fåltsippa, fåltvädd, grusviva, harmynta, hedpärlemorfjäril, liten bastardsvärmare, mindre blåvinge, rödkämpar, slättergräsfjäril, småfingerört, solvända, sommarfibbla, väpplingblåvinge och ängshavre.

Naturtypen ligger tillsammans med silikatgräsmarken i en del av området där vegetationen har slutit sig allt mer pga igenväxning, så den lilla del kalkgräsmark som finns på platsen idag bedöms som icke fullgod.

**Silikatgräsmarker (6270)*

Silikatgräsmarken i Lyngby täcker precis som kalkgräsmarkerna en förhållandevis liten del av områdets totala yta (0,087 hektar).

Silikatgräsmarkerna ligger i områdets nordligaste del mellan områdets yttergräns och sandstappen. En del av silikatgräsmarken gränsar till kalkgräsmarken.

Naturtypen har ett antal rödlistade arter, och många för naturtypen typiska arter finns i Lyngby. De typiska arterna för silikatgräsmarker som du hittar i Lyngby är backtimjan, bockrot, bredbrämrad bastardsvärmare, darrgräs, hedpärlemorfjäril, klubbsprötad bastardsvärmare, liten bastardsvärmare, rödkämpar, slättergräsfjäril, solvända, sommarfibbla, violett kantad guldvinge, vitfläckig guldvinge och ängspärlemorfjäril. Naturtypen ligger i ett område som delvis är påverkat av igenväxning, men naturtypen bedöms ändå ha en fullgod bevarandestatus.

Natura 2000 – arter

Sandnejlika (1954)

Sandnejlika är en art som är väldigt konkurrenssvag. Den är ytterst ljuskrävande och överlever inte om växtplatserna växer igen med för högväxt vegetation. Den är kalkgynnad, vill ha markomrörning och kräver god dränering. Sandnejlikans huvudsakliga livsmiljö är naturtypen sandstapp. Sandnejlika är en art som är extra viktig som ansvarsart för Skåne, då den sannolikt är utgången i alla övriga län. Växtens frön är vindspridda, men en uppskattning av spridningsavståndet är att de vanligtvis inte färdas längre än cirka 20 meter. Eftersom deras huvudsakliga livsmiljö sandstapp är väldigt ovanlig och fragmenterad, så har sandnejlika i många fall svårt att sprida sig till nya områden.

I Lyngby finns sandnejlika först och främst på sandstappen och silikatgräsmarken norr om vägen som delar området, men det finns också en mindre population i det mer isolerade fältet sandstapp i områdets södra del. En stor del av artens population på platsen finns i naturtyper med fullgod bevarandestatus, och arten anses ha en livskraftig mängd förökande individer med en stabil trend. Därför har arten tilldelats en fullgod bevarandestatus i Lyngby.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Förutsättningarna för att områdets naturtyper och arter ska vara i gynnsam bevarandestatus är att:

- Det ska finnas regelbunden hävd med slätter.
- Det ska finnas markslitage/-störning för att blottlagd sand alltid ska finnas (i sandstappen och kalkgräsmarken tillräckligt mycket omrörning för att kalkrik mark ska komma upp till ytskiktet).
- Igenväxningsvegetation och förnaansamling hålls borta på de öppna markerna.
- Skogspartierna sköts på ett för naturvården lämpligt sätt.

- Övrig rekreation (som inte är motordriven) som bidrar till markstörning och besök i området är positivt och bör fortsätta och uppmuntras.
- Sandstämpens areal ökar.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

De största riskerna för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Svag eller utebliven hävd.
- Väldigt intensiv hävd.
- För svagt slitage på sandmarkerna.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) som skadar mark och vegetation.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och tåktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier på de omkringliggande åkrarna och skogarna.
- Ett alltför tätt träd- och buskskikt.
- Förtätning av tallskogen.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve.
- Saltning eller tillförande av andra ämnen i syfte att binda sanden.
- Nedskräpning.
- Terrängkörning.
- Spridning av invasiva arter, t.ex. vresros och jätteloka.
- Avfall och avlopp från hushåll, faciliteter och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om tillstånd inte kan ges och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att bygga hus inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och regleringar

Lyngby är förutom ett Natura 2000-område också ett kärnområde i Kristianstads vattenrikes biosfärsområde. Området ägs av Kristianstads kommun och delar av det omfattas av Kristianstads kommuns naturvårdsfond och ingår bland de objekt som skall vårdas av den organisation kommunen driver för skötsel av kommunal och statlig naturvårdsmark i samverkan med Länsstyrelsen i Skåne län.

För övrigt saknar området skydd. Eventuellt kan det bli aktuellt med ett naturvårdsavtal i Lyngby. Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt områdesskydd) så att området utreds vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal.

I Artskyddsförordningen finns regleringar angående vilka åtgärder som får genomföras i områden med t.ex. sandnejlika.

Eftersom Lyngby är med i projektet Sand Life anses områdets restaureringsåtgärder och skötsel vara reglerade.

Bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som ska ske löpande.

Restaureringsåtgärder

Lyngby är för närvarande med i Life-projektet Sand Life, och under 2016 och framåt kommer ett antal restaureringsåtgärder inom detta projekt att genomföras i området. De planerade restaureringsåtgärderna inom Sand Life kan komma att ändras innan de genomförs.

- Naturvårdsröjning/-gallring av skog där behov finns.
- Skapa gläntor i skogen och öppna upp i skogskanten (Sand Life).
- Uppdragning av buskar och sly (igenväxningsvegetation) där det behövs (Sand Life).
- Vid slutavverkning av omkringliggande tallskogsarealer kan en del av de arealerna överföras till sandmark med bete eller slätter för att utöka arealen sandstäpp.

- Naturvårdsbränning i utvalda delar av området (planerat i Sand Life 2017).
- Fläckvis schaktning/nergrävning (planerat i Sand Life 2016).
- Områdets naturvärden bör få tydlig information på några lämpliga platser i området. Ett passande ställe är vid cykelbanan i den södra delen av Lyngby närmast Everöd.

I områdets nordvästra del finns en yta på 270 m² (på gränsen mellan sandstappen och silikatgräsmarken) som behandlats med avbaning av matjord och gräsförna 2006.

Löpande skötsel

- Löpande borttagning av igenväxningsvegetation (inklusive rotuppdragning av buskar och sly).
- Årlig slåtter. Alternativ till slåtter är betesdrift med intilliggande skogspartier i samma fålla eller försök med ambulerande trädesbruk.
- Regelbunden omrörning av ytskiktet för att bibehålla mängden blottad sand. Fortsatt slitage från besökare i de sandiga markerna.
- Bortförsel av förna så att blottad sand alltid finns tillgängligt.
- Regelbunden naturvårdsbränning på de öppna markerna.
- Om gallring genomförs i skogen, lämna så mycket som möjligt av det gallrade materialet i skogen, helst på soliga platser. Det ska finnas en varierad åldersstruktur i skogen.

Prioriterade åtgärder

Prioriterade åtgärder i området ska först och främst vara sådana åtgärder som bidrar till att hålla de öppna ytorna öppna, och åtgärder som bidrar till att röra om i markens ytskikt.

De prioriterade restaureringsåtgärderna i Lyngby är naturvårdsbränning, schaktning/nergrävning och att öppna upp skogskanten. Finns det möjlighet att utföra fler restaureringsåtgärder utöver dessa, bör skapandet av gläntor i skogen också prioriteras. Dessa åtgärder är prioriterade över de andra åtgärderna.

De prioriterade löpande skötselåtgärderna i området är den årliga slåttern, regelbunden markstörning av ytskiktet och bortförsel av förna. Om det i området ändå inte finns tillräckligt mycket bete/slåtter/slitage för att löpande hålla markerna öppna, kan också uppdragning av buskar och sly räknas som en prioriterad löpande åtgärd.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Campbell, Åke. *Skånska bygder under förra hälften av 1700-talet: etnografisk studie över den skånska allmogens äldre odlingar, hägnader och byggnader*, Lundequistska bokhandeln, Uppsala 1928
- Floran i Skåne- Vegetation och utflyktsmål, 2003. Lunds Botaniska Förening. ISBN 91-971021-4-8.
- Från Bjäre till Österlen- Skånska natur- och kulturmiljöer, 1996. *Länsstyrelsen i Kristianstads län*. ISBN 91-972744-1-0.
- Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Rödlistade arter i Sverige 2015, 2015. *ArtDatabanken SLU*, ISBN: 978-91-87853-10-4.
- SGU:s information om berggrund till Länsstyrelsen Skåne, GIS-skikt.
- SGU:s information om jordarter till Länsstyrelsen Skåne, GIS-skikt.
- Skogsstyrelsen, Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsen. 2000.
- Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Sandnejlika, *Naturvårdsverket 2011*. NV-01162-10.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Kalkgräsmarker, *Naturvårdsverket 2011*. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Sandstäpp, *Naturvårdsverket 2011*. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Silikatgräsmarker, *Naturvårdsverket 2011*. NV-04493-11.
- Översiktsplan för Kristianstads kommun

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000.
2. Naturtypskoder för kartan.
3. Övriga upplysningar och skyddsintressen.
4. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
5. Rödlistade och hotade arter.

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne.

Planförfattare: Johan Niss.

Senast reviderad 2016-11-29 av Joel Jansson.

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

*6120- Sandstäpp.

6210- Kalkgräsmarker nedanför trädgränsen.

*6270- Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen.

Ej naturtyper

2000- Sanddominerade miljöer.

6950- Väg + vägkantsvegetation.

905- Lövblandad barrskog (30-70 % löv).

Bilaga 3, Övriga upplysningar och skyddsintressen för Lyngby

Lyngby är SAC fastställt av Regeringen 2011-03

Lyngby är förutom ett Natura 2000-område också;

- med i Översiktsplanen för Kristianstads kommun
- ett kärnområde i Kristianstads vattenrikes biosfärsområde.
- ett område i Life-projektet Sand Life.
- en plats där sandnejlikor blev inventerade 2008.

Bilaga 4, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 5, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet. *=Prioriterad naturtyp.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan viktig fakta
*Sandstäpp (6120)			
Kärlväxter	Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
	Grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU
	Fältsippa	<i>Pulsatilla pratensis</i>	F
	Hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	VU, F
	Heltuss	<i>Protobryum bryoides</i>	VU
	Liten sandlilja	<i>Anthericum ramosum</i>	F
	Ljus solvända	<i>Helianthemum nummularium subsp. nummularium</i>	NT
	Luktvädd	<i>Scabiosa canescens</i>	VU
	Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
	Mörk solvända	<i>Helianthemum nummularium subsp. obscurum</i>	VU
	Renlostä	<i>Bromus arvensis</i>	EN
	Sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	EN, B2, B4, F
	Sandtimotej	<i>Phleum arenarium</i>	EN

	Sandvedel	<i>Astragalus arenarius</i>	EN, F
	Sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT
	Stallört	<i>Ononis spinosa subsp. hircina</i>	VU
	Tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i>	EN
	Toppjungfrulin	<i>Polygala comosa</i>	VU
	Vanlig sandviol	<i>Viola rupestris subsp. rupestris</i>	NT
Insekter	Allmän purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT
	Bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT
	Hedpärlemorffjäril	<i>Argynnis niobe</i>	NT
	Klubbsprötad bastardsvärmare	<i>Zygaena minos</i>	NT
	Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT
	Mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
	Rakbandat timjansmott	<i>Pempeliella ornatella</i>	NT
	Rapssandbi	<i>Andrena bimaculata</i>	VU
	Violettkantad guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT
	Väpplingblåvinge	<i>Polyommatus dorylas</i>	NT
	Åkerväddsantennmal	<i>Nemophora metallica</i>	VU
	Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT
Ryggradsdjur	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT, F
	Sandödlä	<i>Lacerta agilis</i>	VU, B4
Svampar	Mörk stjälskröksvamp	<i>Tulostoma melanocyclum</i>	EN
Kalkgräsmarker (6210)			
Kärlväxter	Luktvädd	<i>Scabiosa canescens</i>	VU
*Silikatgräsmarker (6270)			
Kärlväxter	Alvarveronika (ej återfunnen efter 1990)	<i>Veronica praecox</i>	EN
	Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT

	Klibbveronika (ej återfunnen efter 1990)	<i>Veronica triphyllos</i>	VU
	Kornrullmossa	<i>Pseudocrossidium obtusulum</i>	NT
	Luktvädd	<i>Scabiosa canescens</i>	VU
	Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
	Mörk solvända	<i>Helianthemum nummularium subsp. obscurum</i>	VU
	Sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	EN, B2, B4, F
	Tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i>	EN
Insekter	-	<i>Labidostomis longimana</i>	NT
	Mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
	Väpplingblåvinge	<i>Polyommatus dorylas</i>	NT
Icke naturtyper			
Kärlväxter	Grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU
	Liten sandlilja	<i>Anthericum ramosum</i>	F
	Sandvedel	<i>Astragalus arenarius</i>	EN, F
Insekter	Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT
	Smaragdgrön lundmätare	<i>Hemistola chrysoprasaria</i>	EN
	Väpplingblåvinge	<i>Polyommatus dorylas</i>	NT
	Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT

Bevarandeplanen för Lyngby

Syftet med Natura 2000-området Lyngby i Kristianstads kommun är att skydda och bevara de ovanliga öppna sandmarkerna och alla de arter som är knutna till dessa.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane